

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ

вул. Князів Острозьких, 8, корпус 30, м. Київ, 01010, тел.: (044) 280-40-95, 254-23-31

E-mail: info@nssmc.gov.ua, сайт: www.nssmc.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37956207

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____ 20__ р.

Саморегульвні організації професійних учасників ринків капіталу (за списком)

Суб'єкти первинного фінансового моніторингу (за списком)

Щодо надання роз'яснення

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (далі – Комісія, НКЦПФР), керуючись частиною восьмою статті 18 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон), вважає за необхідне надати роз'яснення щодо встановлення кінцевого бенефіціарного власника (далі – КБВ) або вигодоодержувача (вигодонабувача) за фінансовою операцією, а також – виконання обов'язку суб'єкта первинного фінансового моніторингу (далі – СПФМ), визначеного частиною першою статті 15 Закону, у випадках невстановлення КБВ або вигодоодержувача (вигодонабувача).

Пунктом 4 частини другої статті 8 Закону визначений обов'язок СПФМ здійснювати належну перевірку нових, а також існуючих клієнтів.

При цьому, з метою запобігання використанню послуг, що надаються СПФМ, в схемах відмивання коштів та фінансуванню тероризму, СПФМ необхідно виявляти осіб, які здійснюють фінансові операції від імені або за дорученням осіб, включених до переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції (далі – перелік осіб), та осіб, якими прямо або опосередковано (через інших осіб) володіють або КБВ яких є особи, включені до переліку осіб.

Тому однією із важливих складових під час проведення первинного фінансового моніторингу є встановлення особи, в інтересах та на користь якої здійснюється фінансова операція, тобто КБВ або вигодоодержувача (вигодонабувача) – зокрема особи, яка має право на одержання вигоди та/або доходу від трасту або іншого подібного правового утворення; фізичної особи, в інтересах якої здійснюється фінансова операція.

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат 6FA97849F1B2570D040000008E66000088050700

Підписувач Шаповал Юрій Іванович

Дійсний з 01.05.2025 14:08:00 по 01.05.2026 14:08:00

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку

№ 13/01/18394 від 24.10.2025

Відповідно до частини дев'ятнадцятої статті 11 Закону, у разі якщо клієнт (особа) діє як представник іншої особи чи від імені або в інтересах іншої особи, СПФМ зобов'язаний згідно з вимогами цієї статті та положеннями інших законів, що регулюють процедуру ідентифікації, ідентифікувати також особу, від імені або в інтересах якої проводиться фінансова операція, та встановити її КБВ або встановити вигодоодержувача (вигодонабувача) за фінансовою операцією, крім здійснення фінансових операцій на підставі кореспондентських відносин, передбачених абзацами другим – четвертим пункту 32 частини першої статті 1 цього Закону.

Таким чином, виконання обов'язку щодо встановлення КБВ або вигодоодержувача (вигодонабувача) забезпечується СПФМ за будь-якими фінансовими операціями (крім передбачених абзацами другим-четвертим пункту 32 частини першої статті 1 Закону), що проводяться за умов, визначених частиною дев'ятнадцятою статті 11 Закону.

Згідно з частиною сімнадцятою статті 11 Закону, особливості та надійні джерела для здійснення належної перевірки клієнтів, а також особливості встановлення вигодоодержувачів (вигодонабувачів) за фінансовими операціями встановлюють суб'єкти державного фінансового моніторингу, що відповідно до цього Закону виконують функції державного регулювання і нагляду за СПФМ.

Відповідно до пункту 3 розділу VII Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, затвердженого рішенням НКЦПФР від 11.03.2023 № 176, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.04.2021 за № 532/36154 (далі – Положення № 176), якщо особа діє як представник іншої особи чи від імені або в інтересах іншої особи, то СПФМ зобов'язаний також встановити КБВ особи, від імені або в інтересах якої проводиться фінансова операція (за наявності), або встановити вигодоодержувача (вигодонабувача) за фінансовою операцією, крім здійснення фінансових операцій на підставі кореспондентських відносин, передбачених в абзацах третьому і четвертому пункту 32 частини першої статті 1 Закону.

СПФМ установлює такі дані щодо вигодоодержувача (вигодонабувача) за фінансовою операцією:

1) для фізичної особи – прізвище, ім'я та (за наявності) по батькові, дату народження, країну громадянства та постійного місця проживання;

2) для юридичної особи – повне найменування, місцезнаходження, дату та орган реєстрації юридичної особи, дані, що дають змогу встановити кінцевих бенефіціарних власників.

СФПМ установлює вигодоодержувача на підставі документів та/або інформації, наданих особою, яка діє на користь або в інтересах вигодоодержувача, а також з інших джерел, якщо відповідна інформація є публічною (відкритою).

Разом з цим особи, які провадять клірингову діяльність, за кліринговими субрахунками, що передбачають колективний облік клієнтів і контрагентів учасника клірингу, здійснюють ідентифікацію особи, від імені або в інтересах якої проводиться фінансова операція, встановлюють її КБВ або встановлюють вигодоодержувача (вигодонабувача) за фінансовою операцією шляхом використання будь-якого з нижченаведених способів:

1) отримання інформації / даних від клієнта (представника клієнта) – учасника клірингу;

2) отримання інформації / даних від операторів організованих ринків.

Надійними джерелами вважаються офіційні вебсайти органів державної влади та регуляторів фінансових ринків, бази даних сервіс-провайдерів та інші джерела, зазначені в окремих пунктах Положення № 176.

Відповідно до частини другої статті 11 Закону, СПФМ зобов'язаний здійснювати кожен із заходів належної перевірки.

Обсяг дій при здійсненні кожного із заходів належної перевірки визначається СПФМ з урахуванням ризик-профілю клієнта, зокрема рівня ризику, мети ділових відносин, суми здійснюваних операцій, регулярності або тривалості ділових відносин.

Одним із заходів, що включає в себе належна перевірка, є встановлення КБВ клієнта або його відсутності, у тому числі отримання структури власності з метою її розуміння, та даних, що дають змогу встановити КБВ, та вжиття заходів з верифікації його особи (за наявності).

В частині восьмій статті 11 Закону, серед іншого, визначено, що з метою встановлення КБВ суб'єкт первинного фінансового моніторингу:

виребовує та отримує від клієнта - юридичної особи структуру власності такого клієнта;

встановлює щодо трасту або іншого подібного правового утворення відомості про засновників, довірчих власників, захисників (у разі наявності), вигодоодержувачів (вигодонабувачів) або групу вигодоодержувачів (вигодонабувачів), а також про будь-яких інших фізичних осіб, які здійснюють вирішальний вплив на діяльність трасту або іншого подібного правового утворення (у тому числі через ланцюг контролю/володіння). Щодо трастів та інших подібних правових утворень, вигодоодержувачі (вигодонабувачі) яких характеризуються певними ознаками або класом, встановлюється інформація про таких вигодоодержувачів (вигодонабувачів), яка б надала можливість встановити їх особу в момент виплати чи реалізації ними належних їм прав;

має право використовувати дані, що містяться в офіційних документах, офіційних та/або інших джерелах;

має вжити належних заходів для перевірки достовірності інформації щодо КБВ та пересвідчитися, що він знає, хто є КБВ (за його наявності), здійснюючи обґрунтовані заходи для розуміння права власності (контролю) та структури власності.

СПФМ при встановленні КБВ клієнта не повинен покладатися виключно на Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР). Вимоги щодо встановлення КБВ суб'єкт первинного фінансового моніторингу виконує з використанням ризик-орієнтованого підходу.

При цьому, СПФМ повинен дослідити ознаки, характер та міру (рівень, ступінь, частку) вирішального впливу на діяльність юридичної особи.

У пунктах 11 та 12 Методології визначення юридичною особою кінцевого бенефіціарного власника, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України та Національного банку України від 19.09.2023 № 1011, наведено перелік джерел, інформація з яких може бути використана для з'ясування даних, що дають змогу встановити КБВ.

Отже, СПФМ не повинен обмежуватись наданою клієнтом структурою власності та даними з ЄДР, а вживати всіх необхідних заходів, з використанням всіх можливих джерел інформації, з метою встановлення КБВ або факту його відсутності.

Варто наголосити, що причина відсутності КБВ у клієнта повинна бути обґрунтованою та документально підтвердженою.

При цьому, відповідно до частини першої статті 15 Закону, СПФМ зобов'язаний відмовитися від встановлення (підтримання) ділових відносин/відмовити клієнту у відкритті рахунка (обслуговуванні), у тому числі шляхом розірвання ділових відносин, закриття рахунка/відмовитися від проведення фінансової операції, серед іншого, у разі:

якщо здійснення ідентифікації та/або верифікації клієнта, а також встановлення даних, що дають змогу встановити КБВ, є неможливим або якщо у СПФМ виникає сумнів стосовно того, що особа виступає від власного імені;

якщо здійснення ідентифікації особи, від імені або в інтересах якої проводиться фінансова операція, та встановлення її КБВ або вигодоодержувача (вигодонабувача) за фінансовою операцією є неможливим.

У випадку, якщо встановлення даних, що дають змогу встановити КБВ є неможливим, СПФМ зобов'язаний відмовитися від встановлення (підтримання) ділових відносин/відмовити клієнту у відкритті рахунка (обслуговуванні), у тому числі шляхом розірвання ділових відносин, закриття рахунка/відмовитися від проведення фінансової операції. Аналогічний обов'язок у СПФМ виникає у випадку, якщо здійснення ідентифікації особи, від імені або в інтересах якої проводиться фінансова операція, та встановлення її КБВ або вигодоодержувача (вигодонабувача) за фінансовою операцією є неможливим.

Рекомендуємо СПФМ використовувати дане роз'яснення при здійсненні сукупності заходів, які спрямовані на виконання вимог законодавства в сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Член Комісії

Юрій ШАПОВАЛ